

УДК 351

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-14-86-93>

Паснок Андрій, аспірант кафедри
публічного управління та адміністрування
Університету Григорія Сковороди
в Переяславі

Payenok Andriy, Postgraduate student
of Department of Public Administration and
Management at Hryhorii Skovoroda University
in Pereiaslav

ORCID ID: <http://orcid.org/0009-0007-1560-8034>

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ВETERANІВ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

MECHANISMS OF STATE MANAGEMENT OF MEDICAL AND SOCIAL SECURITY OF VETERANS IN UKRAINE: CURRENT STATE AND IMPLEMENTATION PROBLEMS

Анотація. У статті проаналізовано сучасний стан механізмів державного управління у сфері медико-соціального забезпечення ветеранів в Україні в умовах зростання кількості військовослужбовців, мобілізованих після 2014 р. та особливо після 2022 р. Акцентовано, що потенційна кількість ветеранів та членів їхніх сімей може перевищити 5 млн. осіб, що формує масштабний державний і управлінський виклик. Визначено ключові проблеми: відсутність системної оцінки потреб ветеранів, низький рівень обізнаності щодо доступних програм підтримки та домінування пільгової моделі, орієнтованої на індивідуальні звернення, а не на довгострокову реінтеграцію. Розкрито сучасні механізми медичного забезпечення ветеранів, які реалізуються Національною службою здоров'я України через Програму медичних гарантій, що включає широкий спектр безоплатних послуг – від стаціонарної й амбулаторної допомоги до реабілітації та забезпечення лікарськими засобами. Наведено дані про контрахтування госпіталів ветеранів війни та впровадження мультидисциплінарного підходу, цифровізації процесів реабілітації. Проаналізовано правові засади санаторно-курортного лікування та чинні медичні пільги відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Окрему увагу приділено проблемі функціонування державного реєстру ветеранів та відсутності уніфікованої автоматизованої системи управління пільгами. Підкреслено проблематику функціонування єдиного електронного реєстру та ефективності персонального кабінету ветерана, що забезпечило б актуалізацію даних, підвищення прозорості, зменшення корупційних ризиків та формування реалістичних бюджетних запитів. У висновках обґрунтовано, що чинна пільгова модель є малоефективною та не сприяє інтеграції ветеранів у цивільне життя, формуючи залежність від соціальних виплат. Наголошено на потребі комплексної реформи, посиленні адресності державної підтримки, уніфікації стандартів надання пільг, зміцненні фінансової спроможності громад та вдосконаленні правового забезпечення цифрових сервісів. Констатовано, що проблематика медико-соціального забезпечення ветеранів залишатиметься актуальною протягом наступних десятиліть і потребує прискорення інституційних трансформацій.

Ключові слова: державне управління, медико-соціальне забезпечення, ветеран війни, організаційно-правові засади, соціальний захист, державна ветеранська політика.

Abstract. This article analyzes the current state of public administration mechanisms in the field of medical and social support for veterans in Ukraine, amid the growing number of military personnel mobilized after 2014 and especially after 2022. It is emphasized that the potential number of veterans and their family members could exceed 5 million, posing a large-scale public and administrative challenge. Key issues are identified: the lack of a systemic assessment of veterans' needs, low awareness of available support programs and the prevalence of a preferential model focused on individual requests

rather than long-term reintegration. The article describes current mechanisms for medical support for veterans, implemented by the National Health Service of Ukraine through the Medical Guarantees Program, which includes a wide range of free services - from inpatient and outpatient care to rehabilitation and medications. Data is provided on contracting war veterans' hospitals, the implementation of a multidisciplinary approach, the digitalization of rehabilitation processes. The legal framework for spa treatment and current medical benefits under the Law of Ukraine "On the Status of War Veterans and Guarantees of Their Social Protection" is analyzed. Particular attention is paid to the functioning of the state registry of veterans and the lack of a unified automated benefits management system. The challenges of a unified electronic registry and the effectiveness of a veteran's personal account are highlighted. This would ensure data updates, increased transparency, reduced corruption risks and the development of realistic budget requests. The conclusions substantiate that the current benefit model is ineffective and does not facilitate veterans' integration into civilian life, creating a dependence on social benefits. The need for comprehensive reform, more targeted state support, unified benefit standards, strengthening the financial capacity of communities and improving the legal framework for digital services is emphasized. It is concluded that the issue of medical and social support for veterans will remain relevant for decades to come and requires accelerated institutional transformation.

Keywords: public administration, medical and social security, war veteran, organizational and legal framework, social protection, state veteran policy.

Постановка проблеми. До початку повномасштабної агресії російської федерації на території України у національних реєстрах налічувалося близько 500 тис. осіб, які набули статусу учасників АТО/ООС у період з 2014 р. З урахуванням мобілізаційних процесів після 24 лютого 2022 р., чисельність військовослужбовців, добровольців, членів їхніх сімей, а також родин загиблих оборонців потенційно може перевищити 5 млн. осіб. Відтак перехід значної кількості військовослужбовців до цивільного життя формує масштабний суспільний та управлінський виклик для держави.

Серед ключових проблем, характерних для сучасної української системи ветеранської політики, варто виокремити такі:

- відсутність повноцінної оцінки актуальних потреб ветеранів та членів їхніх сімей, які суттєво змінилися після початку повномасштабної війни;
- недостатню обізнаність ветеранів і їхніх родин щодо доступних державних, муніципальних та міжнародних програм підтримки;
- домінування моделі підтримки, побудованої переважно на системі виплат і пільг, для отримання яких необхідно здійснювати індивідуальні звернення.

Мета статті – розкрити особливості сучасних механізмів державного управління медико-соціальним забезпеченням ветеранів в Україні та виявити проблеми їх реалізації на практиці.

Виклад основного матеріалу. Державна політика медико-соціального забезпечення ветеранів формується та реалізується на принципах соціальної справедливості під час встановлення обсягу пільг та гарантій, комплексності під час формування та реалізації заходів адаптації ветеранів війни до мирного життя, належного фінансового забезпечення передбачених законом пільг та гарантій зазначеній категорії громадян, відкритості та рівного доступу до інформації про державні пільги та гарантії, механізмів їх реалізації, доступу до реалізації права на отримання всіх пільг та гарантій, прозорості та підзвітності діяльності органів державної влади, їх посадових осіб у сфері медико-соціального забезпечення учасників бойових дій [1].

Управління медичним забезпеченням здійснюється також через медичні служби, які провадять свою діяльність в єдиному медичному просторі держави шляхом дотримання законодавства з питань охорони здоров'я, стандартів медичної допомоги (медичних стандартів) та клінічних протоколів. За своєю сутністю єдиний медичний простір – це система організації надання медичної допомоги, яка об'єднує всі медичні ресурси держави спільним управлінням і визначеними механізмами фінансування та забезпечує доступність, якість і ефективність усіх видів медичної

допомоги всім громадянам України, у тому числі і ветеранам війни. Інтеграція системи медичного забезпечення військ в єдиний медичний простір України передбачає функціональне поєднання сил і засобів медичних служб та системи охорони здоров'я цивільного населення з метою максимальної реалізації їх спроможностей щодо ефективного медичного забезпечення військ із збереженням організаційної самостійності. Управління системою медичного забезпечення військ здійснюється в єдиній системі управління військами відповідно до законодавства [2].

Ветерани потребують особливої уваги у сфері надання медичної допомоги. Тому Національна служба здоров'я України (далі – НСЗУ) працює над вирішенням проблем та забезпеченням потреб кожного пацієнта. Реабілітація у гострому періоді захворювання є частиною послуги стаціонарного лікування. Крім того, ветерани зможуть отримувати медичні послуги, які надаватимуть мобільні мультидисциплінарні команди з охорони психічного здоров'я. Медичну, фізичну та психологічну реабілітацію демобілізовані особи можуть пройти як у регіональних госпіталах, так і в закладах, що підпорядковані Міністерству охорони здоров'я України (далі – МОЗ). Однією з основних вимог для укладення договору з НСЗУ є створення безбар'єрного доступу до медзакладів людям з інвалідністю. Госпіталі ветеранів війни також мають подбати про те, аби зробити медичну допомогу ще доступнішою для кожного свого пацієнта. Отже, будь-який заклад охорони здоров'я, в тому числі й госпіталь ветеранів, який відповідає вимогам, зможе укласти договір з НСЗУ за відповідним пакетом послуг і надавати медичну допомогу пацієнтам.

В основі першої в Україні Програми медичних гарантій [3] лежить принцип універсального охоплення медичними послугами. Тобто існує принцип, за яким усі громадяни або особи, прирівняні до них, мали б рівний доступ до якісної медичної допомоги. НСЗУ працює в інтересах пацієнтів та не розділяє їх на окремі соціальні категорії, тому кожен громадянин має право на якісну безоплатну медичну допомогу. НСЗУ надає можливість обрати кращу лікарню, незалежно від статусу та місця проживання пацієнта та оплачує його лікування закладам, які мають договір з НСЗУ. З 1 квітня 2020 р. на нову систему фінансування перейшли медзаклади, які надають спеціалізовану та високоспеціалізовану допомогу, зокрема й ті госпіталі, які відповідали вимогам для контракування з НСЗУ. Для укладення договору за кожним пакетом медичних послуг заклад має відповідати певним вимогам. Вони стосуються зокрема, наявності сучасного обладнання для лікування та діагностики, кваліфікованого медичного персоналу тощо.

Здебільшого за договором з НСЗУ госпіталі надають послуги стаціонарної допомоги без хірургічних втручань (зокрема, медичну допомогу ветеранам війни, пацієнтам з COVID-19), амбулаторні послуги, реабілітацію пацієнтів з ураженням нервової системи або опорно-рухового апарату та ін.

Серед пріоритетів соціальної політики в сфері реабілітації: зміна системи оцінки функціонування людини та перехід системи на Міжнародну класифікацію функціонування; можливості надання соціальних послуг в громадах за рахунок Державного бюджету; вирішення проблеми неналежного стану низки військових госпіталів та потребу цих установ в ремонтних роботах; потреба районних лікарень в «реабілітаційних пакетах» НСЗУ. В той же час низка госпіталів ветеранів війни перебувають на територіях ведення активних бойових дій, а відтак окремі послуги та довготривале лікування у таких закладах, зважаючи на безпекові умови, не можуть бути надані.

На сьогодні можна відзначити високу ефективність державної політики у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій, яку реалізує НСЗУ. Завдяки системі надання «пакетів послуг», що підлягають оплаті НСЗУ, лікарні відчували краще забезпечення. У МОЗ також наголосили на розширенні програми «Доступні ліки», яка дає можливість кожному українцю, зокрема, ветерану війни, отримати низку лікарських засобів безкоштовно або за невелику оплату. Упродовж 2023–2025 рр. в переліку програми постійно збільшується кількість медичних препаратів: від декілька сотень до 705 препаратів станом на вересень 2025 р. [4].

Ветерани війни можуть розраховувати на отримання певних медпослуг безкоштовно за Програмою медичних гарантій, а саме отримати такі медичні послуги за Програмою медичних гарантій:

- первинну медичну допомогу (огляди, аналізи, направлення);
- спеціалізовану амбулаторну допомогу (консультації вузьких спеціалістів, інструментальні дослідження, а саме КТ, МРТ, рентген, УЗД);
- стаціонарне лікування (операції, анестезія, медикаменти з Нацпереліку, харчування);
- високоспеціалізовану хірургію (кардіохірургія, ортопедія, нейрохірургія, лікування інсульту й інфаркту);
- реабілітацію в стаціонарі та амбулаторно (фізична й ерготерапія, психологічна підтримка);
- психіатричну допомогу, паліативну допомогу, екстрену медичну допомогу;
- препарати за програмою «Доступні ліки», що охоплює понад 700 найменувань, серед яких ліки від серцево-судинних хвороб, діабету II типу, розладів психіки й поведінки, епілепсії, бронхіальної астми, а також інсулін і препарати для профілактики інсульту й інфаркту. Для їх отримання необхідно взяти рецепт, а за стаціонарних умов лікування в медзакладі здійснюється без направлення.

Водночас у НСЗУ пояснили, що безкоштовні медичні послуги надають ті заклади, які мають договір зі службою за відповідним напрямом. Лікарські засоби також видають ті аптеки, які уклали договір.

У пакети допомоги, що **покриваються системою медичних гарантій**, об'єднано 41 різний напрям. У 2023 р. в Україні 25 комунальних госпіталів безкоштовно обслуговують пацієнтів. Найбільше таких закладів було у Полтавській, Львівській та Волинській областях. Тут до гарантовано **безкоштовних пакетів послуг** входять стаціонарна і амбулаторна допомога, реабілітація у стаціонарі, хірургія тощо [5]. У 2024 р. з НСЗУ уклали договори в межах Програми медичних гарантій майже 3,5 тис. медзакладів. Зокрема: 2138 комунальних закладів, 845 лікарів-фізичних осіб підприємців (ФОП), 487 приватних закладів (без ФОП), 11 державних закладів [6].

Ветерани війни мають право на безплатне лікування та медичні препарати у випадку гострого інфаркту міокарда. Кошти оплачує НСЗУ згідно з Програмою медичних гарантій, але за умови, що заклад має укладений договір. Безоплатні ліки, обстеження та лікування забезпечують ветеранам далеко не всі медичні заклади. Ветерани війни в Україні можуть розраховувати на велику кількість безплатних послуг у лікарнях при інфаркті, зокрема:

- безперервний моніторинг стану;
- цілодобові лабораторні, інструментальні дослідження та аналізи;
- відновлення кровотоку;
- знеболення на всіх етапах діагностики та лікування;
- забезпечення компонентами і препаратами крові, ліками, що входять у Нацперелік і закуповуються централізовано МОЗ;
- реабілітація [9].

Відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [1] постраждалі учасників Революції Гідності, ветерани війни, а також члени сімей загиблих (померлих) таких осіб мають право на санаторно-курортне лікування. Забезпечення санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни з числа учасників АТО/ООС, постраждалих учасників Революції Гідності, а також членів сімей загиблих (померлих) таких осіб здійснюється за бюджетні кошти у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 р. № 200 [7].

Санаторно-курортне лікування можна отримати в санаторіях України за власним вибором згідно з договорами, які укладаються структурними підрозділами з питань соціального захисту населення або органами соціального захисту населення з особами та санаторно-курортними закладами.

Безкоштовним санаторно-курортним лікуванням забезпечуються:

- 1) учасники бойових дій, постраждалі учасники Революції Гідності – не частіше ніж один раз на рік строком на 21 день;
- 2) особи з інвалідністю внаслідок війни – щорічно та позачергово щороку строком на 21 день;
- 3) особи з інвалідністю внаслідок війни із захворюваннями нервової системи (з наслідками травм і захворюваннями хребта та спинного мозку) – відповідно до медичних рекомендацій, з них:
 - I та II груп – до санаторіїв (відділень) спінального профілю з лікуванням строком на 35 днів;
 - III групи – до санаторіїв неврологічного профілю з лікуванням строком на 21 день;
- 4) учасники війни – не частіше ніж один раз на два роки строком на 21 день;
- 5) особи, яким встановлено статус відповідно до абзаців четвертого – восьмого та чотирнадцятого пункту 1 статті 10 Закону (далі – члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни) – не частіше ніж один раз на два роки строком на 21 день.

На 2024–2025 рр. безоплатне санаторно-курортне лікування для ветеранів юридично збережене у Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [1], однак фактично не фінансується, оскільки його дію призупинено законами про Державний бюджет на 2023, 2024 і 2025 рр. Це означає, що держава тимчасово не забезпечує ні безоплатні путівки, ні компенсацію за самостійне лікування. Натомість на практиці санаторно-курортне лікування може надаватися лише за рахунок місцевих бюджетів, якщо громада включає цю послугу до своїх соціальних програм. Отже, право формально існує, але механізм його реалізації у 2024–2025 рр. повністю залежить від рішень органів місцевого самоврядування та їх фінансових можливостей.

Загалом на сьогодні існують такі медичні пільги:

- безоплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;
- першочергове безоплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);
- безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;
- користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;
- щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;
- першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація.

В Україні працює Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги [8] як автоматизований банк даних, створений для забезпечення обліку осіб, які мають право на пільги за соціальною ознакою. Включення до Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги, здійснюється органами соціального захисту населення після розгляду поданого пакету документів. Це база даних, що містить інформацію про всі категорії осіб, які мають право на пільги. Проблема з цим реєстром у тому, що в ньому категорії не виокремлені і він не передбачає можливості збору розширених відомостей про особу та їх регулярного оновлення.

Система персонального електронного кабінету ветерана націлена вирішити одразу цілу низку питань: від необхідності постійного оновлення інформації (особа може це робити самостійно через персональний онлайн кабінет) до формування бюджетних запитів на підставі справжніх цифр і реальних потреб. Крім того, мінімізація прямих особистих контактів із чиновниками позитивно впливає на зменшення корупції, скорочує час очікування послуг і підвищує рівень сатисфакції особи.

Міністерство у справах ветеранів створило Єдиний державний реєстр ветеранів війни з внесенням до нього відомостей про:

- ветеранів війни (учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників війни);
- осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною;
- постраждалих учасників Революції Гідності;
- членів сімей осіб, зазначених в абзацах другому – четвертому цього пункту, та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Платформа е-Ветеран (<https://eveteran.gov.ua/>) містить у доступному та простому вигляді інформацію про пільги та статуси, які передбачені законодавством для осіб категорій відповідно до Закону «Про статус ветеранів війни». Е-Ветеран – система на базі Єдиного державного реєстру ветеранів війни [9]. На порталі е-Ветеран для ветеранів війни представлені медичні та реабілітаційні послуги, що включають психологічну допомогу, індивідуальні плани лікування хронічних захворювань та наслідків бойових травм, реабілітаційні заходи, протезування та забезпечення допоміжними засобами. Портал забезпечує доступ до інформації про медичні заклади та надавачів послуг, що співпрацюють з державними програмами для ветеранів, а також надає можливість отримати консультації фахівців із супроводу ветеранів для оформлення документів, визначення прав на пільги та організації лікування. Інформаційна база portalу містить дані про статуси ветеранів, пов'язані з ними гарантії та пільги, а також механізми звернення до закладів і фахівців для отримання медичної, психологічної, соціальної та реабілітаційної підтримки.

Перспектива розвитку платформи е-Ветеран з позиції державного управління полягає у перетворенні її на єдиний цифровий хаб для ветеранів, який забезпечує доступ до всіх послуг, включно з медичною, психологічною, соціальною та реабілітаційною допомогою, санаторно-курортним лікуванням, пільгами та інформаційною підтримкою. Платформа дозволяє подати заявку на супровід, отримати індивідуальний маршрут підтримки та користуватися е-Картою послуг, інтегрованою з місцевими і державними ресурсами. Е-Карта послуг розроблена Мінветеранів у співпраці з Представництвом МОМ в Україні [10]. Розвиток передбачає уніфікацію процедур, зменшення бюрократії, прозорість надання послуг та персоналізацію супроводу ветеранів, незалежно від місця проживання. Основні виклики включають нерівномірне наповнення інформаційної бази у різних регіонах, залежність від наявності ресурсів і закладів, необхідність координації між органами влади та ризики, пов'язані з війною, руйнуванням закладів і переміщенням населення. У довгостроковій перспективі інтеграція з іншими державними системами дозволить підвищити ефективність державної підтримки, оперативність надання послуг та довіру ветеранів до держави, створивши системний підхід до ветеранської політики та зменшивши корупційні та бюрократичні бар'єри.

Висновки. У статті з'ясовано, що експертне середовище дедалі більше схильється до висновку, що в Україні сформувався так званий пільговий підхід до ветеранської політики, який за своєю природою є помилковим та неефективним. Замість створення умов для інтеграції ветерана у цивільне життя, а саме таких, що сприяли б його економічній самостійності, конкурентоспроможності та соціальній мобільності держава фактично заохочує утриманські практики, що трансформуються у сталі моделі залежності від бюджетних виплат. Надання переважно економічних преференцій (разові виплати, знижки на комунальні послуги, право на земельні ділянки тощо), які не супроводжуються належними освітніми, соціально-психологічними та реабілітаційними заходами (професійне навчання, перекваліфікація, консультаційна підтримка, програми кар'єрного розвитку), призводить до того, що невеликі виплати швидко вичерпуються, а соціально-економічне становище ветерана та його психологічний стан залишаються незмінними. У відсутності сталих механізмів реінтеграції виникає замкнене коло залежності від пільг, які не здатні вирішити системні проблеми. При цьому суспільна ефективність бюджетних витрат є мінімальною, а незадоволення ветеранів зростає.

Законодавчо значна частина преференцій закріплена у Законах України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про соціальні послуги» Бюджетному кодексі України, а також у низці підзаконних актів Кабінету Міністрів. Однак правове регулювання, попри формальну повноту, не забезпечує належної реалізації принципу адресності соціальних гарантій, передбаченого статтею 46 Конституції України, а також не узгоджується з принципами децентралізації, відповідно до яких значна частина обов'язків фактично покладена на місцеве самоврядування без надання достатніх фінансових ресурсів.

Проблематика ускладнюється зростанням кількості ветеранів, адже нинішнє покоління, віком у середньому від 25 до 45 років, є активним, має високий рівень мотивації, цифрової грамотності та суспільної включеності. При цьому доступ до інформації значно спростився, але доступ до процесів ухвалення рішень – як на національному, так і на місцевому рівнях – досі обмежений, що створює дисбаланс між очікуваннями та можливостями інституцій. Відповідно до аналізу демографічних та соціальних тенденцій, питання соціального, правового і медичного захисту ветеранів залишатимуться актуальними щонайменше кілька десятиліть. З огляду на безпекові виклики, держава має прискорити реформування сектору ветеранської політики.

Окремо гостро стоїть питання передачі функцій адміністрування пільг органам місцевого самоврядування та ефективності єдиної автоматизованої системи обслуговування ветеранів. На практиці більшість реально затребуваних державних гарантій уже виконується на місцевому рівні: фінансування знижок на комунальні послуги, безоплатного проїзду, медичного забезпечення, а також реалізація прав на житло і земельні ділянки здійснюється або повністю коштом місцевих бюджетів, або в рамках змішаних схем із частковими субвенціями.

Таким чином, із правової точки зору, базові процедури є загалом врегульованими, і перехід на місцеве адміністрування не потребуватиме суттєвих змін у законодавстві. Натомість ключові ризики стосуються уніфікації стандартів надання пільг, дотримання принципів рівності та недискримінації (ст. 24 Конституції України), а також забезпечення фінансової спроможності громад виконувати делеговані повноваження відповідно до вимог Бюджетного кодексу. Запровадження електронних систем обліку, контролю та надання пільг – потенційно ефективний інструмент для підвищення прозорості, однак він вимагає комплексного правового врегулювання: від захисту персональних даних ветеранів до створення єдиних реєстрів та інтеграції з державними інформаційними системами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: *Закон України* від 22.10.1993 № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
2. Про затвердження Воєнно-медичної доктрини України: *Постанова Кабінету Міністрів України* від 31.10.2018 № 910. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
3. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: *Закон України* від 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
4. Оновлено перелік «Доступних ліків» – тепер у списку 705 найменувань та нові напрями. Дніпропетроський обласний ЦКПХ. URL: https://dp.cdc.gov.ua/news/onovleno-perelik-dostupnyh-likiv-teper-u-spysku-705-najmenuvan-ta-novi-napryamy/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 02.09.2025).
5. Медичні гарантії для пацієнтів, що лікуються в госпіталах ветеранів війни: які послуги безкоштовні. *Інформаційний ресурс. Факти*. 24 Квітня 2023. URL: <https://health.fakty.com.ua/ua/novyny/medychni-garantiyi-dlya-pacziyentiv-shho-likuyutsya-v-gospitalyah-veteraniv-vijny-yaki-poslugy-bezkoshtovni/> (дата звернення: 02.09.2025).
6. Майже 3,5 тисячі медзакладів уклали договори з НСЗУ у 2024 році. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-health/3849616-majze-35-tisaci-medzakladiv-uklali-dogovori-z-nszu-u-2024-roci.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 02.09.2025).
7. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на забезпечення постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, членів сімей загиблих (померлих) таких осіб санаторно-курортним лікуванням: *Постанова Кабінету Міністрів* від 31.03.2015 №200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
8. Про Реєстр осіб, які мають право на пільги: *Постанова Кабінету Міністрів України* від 29.01.2003 № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.09.2025).

9. Єдиний державний реєстр ветеранів війни. URL: <https://eveteran.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2025).
10. В Україні з'явилась е-Карта послуг для ветеранів – як працює. URL: <https://armiya.novyny.live/v-ukrayini-ziavilas-e-karta-poslug-dlia-veteraniv-iak-pratsiuie-180842.html> (дата звернення: 02.09.2025).

REFERENCES

1. Pro status veteraniv viiny, harantii yikh sotsialnoho zakhystu: Zakon Ukrainy vid 22.10.1993 №3551-XII [Law of Ukraine on the status of war veterans, guarantees of their social protection from October 22 1993, №3551-XII]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text> [in Ukrainian].
2. Pro zatverdzhennia Voienno-medychnoi doktryny Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31.10.2018 № 910 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Military Medical Doctrine of Ukraine from October 31 2018, № 910]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
3. Pro derzhavni finansovi harantii medychnoho obsluhovuvannia naselennia : Zakon Ukrainy vid 19.10.2017 № 2168-VIII [Law of Ukraine on state financial guarantees of medical care for the population from October 19 2017, № 2168-VIII]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text> [in Ukrainian].
4. Onovleno perelik «Dostupnykh likiv» – teper u spysku 705 naimenuvan ta novi napriamy. Dnipropetrovskiy oblasnyi TsKPKh [The list of «Affordable Medicines» has been updated – now the list includes 705 items and new areas. Dnipropetrovsk Regional Central Clinical Hospital]. *dp.cdc.gov.ua*. Retrieved from https://dp.cdc.gov.ua/news/onovleno-perelik-dostupnyh-likiv-teper-u-spysku-705-najmenuvan-ta-novi-napriamy/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
5. Medychni harantii dlia patsientiv, shcho likuiutsia v hospitaliakh veteraniv viiny (2023): yaki posluhy bezkoshtovni. Informatsiyni resurs [Medical guarantees for patients treated in war veterans' hospitals: which services are free. Information resource], *Fakty – Facts. health.fakty.com.ua*. Retrieved from <https://health.fakty.com.ua/ua/novyny/medychni-garantiyi-dlya-pacziyentiv-shho-likuyutsya-v-gospitalyah-veteraniv-vijny-yaki-poslugy-bezkoshtovni/> [in Ukrainian].
6. Maizhe 3,5 tysiachi medzakladiv uklaly dohovory z NSZU u 2024 rotsi [Almost 3.5 thousand medical institutions signed contracts with the National Health Insurance Fund in 2024]. *www.ukrinform.ua*. Retrieved from https://www.ukrinform.ua/rubric-health/3849616-majze-35-tisaci-medzakladiv-uklali-dogovori-z-nszu-u-2024-roci.html?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Poriadku vykorystannia koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzheti na zabezpechennia postrazhdalikh uchastnykiv Revoliutsii Hidnosti, uchastnykiv antyterorystychnoi operatsii ta osib, yaki zdiisniuvaty zakhody iz zabezpechennia natsionalnoi bezpeky i oborony, vidsichi i strymuvannia zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii u Donetskii ta Luhanskii oblastiakh, chleniv simej zahyblykh (pomerlykh) takykh osib sanatorno-kurortnym likuvanniam : Postanova Kabinetu Ministriv vid 31.03.2015 №200 [Resolution of the Cabinet of Ministers on approval of the Procedure for the use of funds provided for in the state budget to provide injured participants in the Revolution of Dignity, participants in the anti-terrorist operation and persons who carried out measures to ensure national security and defense, repel and deter armed aggression of the Russian Federation in the Donetsk and Luhansk regions, family members of the deceased (deceased) such persons with sanatorium and resort treatment from March 31 2015, №200]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
8. Pro Reiestr osib, yaki maiut pravo na pilhy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.01.2003 №117 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the Register of Persons Entitled to Benefits from January 29 2003, № 117]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2003-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
9. Iedynyi derzhavnyi reiestr veteraniv viiny [Unified State Register of War Veterans]. *eveteran.gov.ua*. Retrieved from <https://eveteran.gov.ua/> [in Ukrainian].
10. V Ukraini z'avyilas e-Karta poslug dlia veteraniv – yak pratsiuie [An e-Card of Services for Veterans Has Appeared in Ukraine – How It Works]. *armiya.novyny.live*. Retrieved from <https://armiya.novyny.live/v-ukrayini-ziavilas-e-karta-poslug-dlia-veteraniv-iak-pratsiuie-180842.html> [in Ukrainian].

Подано до редакції 3.09.25 р.
Прийнято до друку 6.10.25 р.